

คู่มือ

จรรยาบรรณวิชาชีพ (Code of Ethics)

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

สารบัญ

	หน้า
1. คำนิยาม	1
2. จรรยาบรรณวิชาชีพสำหรับอาจารย์	2
3. หลักเกณฑ์การปฏิบัติในการใช้บังคับจรรยาบรรณวิชาชีพพอจารย์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	3
- กระบวนการพิจารณาคำเนิการ	4
- การดำเนินการเมื่อมีการประพฤติผิดจรรยาบรรณที่เป็นความผิดวินัย	4
- การดำเนินการเมื่อมีการประพฤติผิดจรรยาบรรณที่ไม่เป็นความผิดวินัย	4
- การอุทธรณ์คำสั่งผู้บังคับบัญชา	5
แผนภูมิระบบกลไกเมื่อมีการกล่าวหาว่ามีอาจารย์ประพฤติปฏิบัติผิดจรรยาบรรณ (ในระดับคณะ)	5
4. การกำกับดูแลการใช้บังคับจรรยาบรรณวิชาชีพพอจารย์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	6
แผนภูมิการกำกับดูแลการใช้บังคับจรรยาบรรณวิชาชีพพอจารย์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	7
ภาคผนวก	
คำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำร่างจรรยาบรรณสำหรับอาจารย์ แห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	

จรรยาบรรณวิชาชีพอาจารย์ (Code of Ethics)

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีความมุ่งมั่นที่จะเป็นมหาวิทยาลัยที่มีความมุ่งมั่นและโดดเด่น ในองค์ความรู้ที่ครบถ้วนในทุกศาสตร์ เพื่อการพัฒนาและการแก้ปัญหาให้แก่สังคมไทยและภูมิภาค โดยมีระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้มหาวิทยาลัย บรรลุการดำเนินการตามภารกิจสมดังความมุ่งมั่นอย่างภาคภูมิใจ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๘ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ.๒๕๓๑ ประกอบมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ.๒๕๔๗ สภามหาวิทยาลัย ในการประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๔๘ จึงกำหนดให้มีจรรยาบรรณวิชาชีพสำหรับอาจารย์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ดังต่อไปนี้

1. คำนิยาม

- 1) อาจารย์** หมายความว่า อาจารย์ที่เป็นข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พนักงานมหาวิทยาลัย และเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยที่มีตำแหน่งเป็นอาจารย์
- 2) คณะ** หมายความว่า รวมถึง วิทยาลัย สำนัก สถาบัน หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ ซึ่งมีภารกิจหลักในการจัดการเรียนการสอน ทั้งที่มีสถานะเป็นส่วนราชการหรือจัดตั้งโดยสภามหาวิทยาลัย
- 3) ผู้บังคับบัญชา** หมายความว่า หัวหน้าส่วนราชการระดับคณะ

2. จรรยาบรรณวิชาชีพสำหรับอาจารย์

1) ความรับผิดชอบในการสอน

อาจารย์พึงมีแนวปฏิบัติดังนี้

- (1) จัดทำเค้าโครงการสอน และแจ้งนักศึกษาทราบเมื่อเปิดภาคการศึกษา
- (2) กำหนดตำราหรือเอกสารประกอบการสอนในปริมาณและระดับที่เหมาะสมกับเนื้อหาการสอน
- (3) สอนตรงเวลาที่กำหนด ไม่ทิ้งการสอนกลางคัน ไม่งดสอน โดยไม่มีเหตุอันควร ถ้ามีการงดการสอนพึงจัดสอนชดเชย
- (4) สอนด้วยความเต็มใจ ไม่ปิดบังความรู้ เลือกที่รักมักที่ชัง

- (5) มีการวัดผลที่เหมาะสมกับลักษณะวิชา และประกาศผลในเวลาอันสมควร
- (6) ให้ความร่วมมือในการประเมินผลการสอน

2) การเป็นที่พึงของนักศึกษา

อาจารย์พึงมีแนวปฏิบัติดังนี้

- (1) ให้คำปรึกษา ทั้งในด้านวิชาการ และด้านอื่นๆ ที่จำเป็นแก่นักศึกษา
- (2) กำหนดวัน-เวลาให้นักศึกษาเข้าพบ โดยการประกาศให้นักศึกษาทราบอย่างชัดเจน
- (3) ปฏิบัติต่อนักศึกษาด้วยความเสมอภาค ยุติธรรม ให้เกียรติซึ่งกันและกัน
- (4) รักษาความลับของนักศึกษา
- (5) พัฒนาความรู้ทางวิชาการให้แก่นักศึกษา
- (6) มีความเมตตา ให้อภัย เอาใจใส่ และให้กำลังใจแก่นักศึกษาอย่างเต็มกำลังความสามารถ

3) การเป็นตัวอย่างที่ดีของนักศึกษา

อาจารย์พึงมีแนวปฏิบัติดังนี้

- (1)ประพฤติตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีของนักศึกษาในเรื่องการแต่งกาย การพูด และการใช้ชีวิตในด้านอื่นๆ
- (2) วางตัวให้เหมาะสมกับการเป็นผู้ประสาทความรู้แก่นักศึกษา

4) ความทันสมัย ติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการอย่างสม่ำเสมอ

อาจารย์พึงมีแนวปฏิบัติดังนี้

- (1) แสวงหาความรู้ทางวิชาการ และโอกาสในการศึกษาต่อทั้งในและต่างประเทศ
- (2) เข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยอย่างสม่ำเสมอ
- (3) ติดตามความก้าวหน้า และหมั่นพัฒนาวิธีการสอนให้ทันสมัย อันเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษา
- (4) ทุ่มเทศติปัญญาและความสามารถในการติดตามความรู้ เทคโนโลยี วิชาการใหม่ๆ อย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง

5) ความรับผิดชอบในการทำวิจัย

อาจารย์พึงมีแนวปฏิบัติดังนี้

- (1) ซื่อสัตย์และมีคุณธรรมในทางวิชาการและการจัดการ
- (2) ตระหนักถึงพันธกรณีในการทำวิจัยตามข้อตกลงที่ทำไว้กับหน่วยงานที่สนับสนุนการวิจัยและต่อหน่วยงานที่ตนสังกัด
- (3) มีพื้นฐานความรู้ในสาขาวิชาการที่ทำวิจัย
- (4) มีความรับผิดชอบต่อสิ่งศึกษาวิจัย ไม่ว่าจะป็นสิ่งมีชีวิตหรือไม่มีชีวิต

(5) เคารพศักดิ์ศรีและสิทธิของมนุษย์ที่ใช้เป็นตัวอย่างในการวิจัยโดยเฉพาะการปฏิบัติตามมาตรฐานข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรม และคำประกาศของสมาคมแพทย์โลกว่าด้วยหลักเกณฑ์จริยธรรมการทำวิจัยในคน

- (6) มีอิสระทางความคิด โดยปราศจากอคติ ในทุกขั้นตอนของการทำวิจัย
- (7) นำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ในทางที่ชอบ
- (8) เคารพความคิดเห็นทางวิชาการของผู้อื่น
- (9) คำนึงถึงความรับผิดชอบที่มีต่อสังคมทุกระดับ

6) ความรับผิดชอบต่อมหาวิทยาลัย สังคมและประเทศชาติ

อาจารย์พึงมีแนวปฏิบัติดังนี้

- (1) รักษาชื่อเสียงและประโยชน์อันชอบธรรมของมหาวิทยาลัย
- (2) เป็นผู้ชี้้นำการเปลี่ยนแปลงที่ถูกต้องและชอบธรรมแก่สังคม
- (3) เป็นผู้สร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการที่มีประโยชน์ต่อสังคมในวงกว้าง

7) ความซื่อสัตย์และยึดมั่นในหลักคุณธรรมและจริยธรรม

อาจารย์พึงมีแนวปฏิบัติดังนี้

- (1) ไม่แสวงหาประโยชน์ไม่ว่าในรูปแบบใด ๆ จากนักศึกษา บุคคลทั่วไป หรือสังคม
- (2) ไม่ลอกเลียนทรัพย์สินทางปัญญาของผู้อื่น
- (3) ไม่ใช่ชื่อและทรัพยากรของมหาวิทยาลัยเพื่อประโยชน์ส่วนตัวหรือหมู่คณะโดยมิชอบ
- (4) ดำเนินชีวิตโดยยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริต

8) การปฏิบัติเพื่อร่วมงานด้วยความเสมอภาค

อาจารย์พึงมีแนวปฏิบัติดังนี้

- (1) เคารพและปกป้องสิทธิของตนเอง เพื่อร่วมงาน และหน่วยงาน
- (2) แสดงน้ำใจ และให้ความเป็นมิตร หลีกเลี่ยงจากการกระทำที่เป็นการเลือกปฏิบัติแก่เพื่อนร่วมงาน
- (3) มีความเป็นกลาง ปราศจากอคติในการวินิจฉัยใดๆ เกี่ยวกับเพื่อนร่วมงาน
- (4) เคารพความเห็นของเพื่อนร่วมงานในการแลกเปลี่ยนความเห็นทางวิชาการ

3. หลักเกณฑ์การปฏิบัติในการใช้บังคับจรรยาบรรณวิชาชีพอาจารย์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ตามที่สภามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้กำหนดจรรยาบรรณวิชาชีพสำหรับอาจารย์ขึ้นตามประกาศมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เรื่องจรรยาบรรณวิชาชีพอาจารย์ ลงวันที่ ๑๕ เดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๕ เพื่อให้การบริหารการใช้บังคับประกาศฉบับดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประ

สิทธิภาพ อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑๐ แห่งประกาศมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ว่าด้วยจรรยาบรรณวิชาชีพอาจารย์ อธิการบดีจึงวางข้อกำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1) กระบวนการพิจารณาดำเนินการ

เมื่อมีการกล่าวหาเป็นหนังสือว่าอาจารย์ประพฤติผิดจรรยาบรรณ ให้ผู้บังคับบัญชาออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งประกอบด้วย อาจารย์คนหนึ่งซึ่งได้รับเลือกจากที่ประชุมอาจารย์แห่งคณะที่อาจารย์ผู้ถูกกล่าวหาอยู่ เป็นประธาน ผู้แทนสภาอาจารย์ประจำคณะ ประธานสภาอาจารย์ และผู้อำนวยการสำนักนิติการ เป็นกรรมการ

คณะกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งมีหน้าที่รวบรวมข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้อง และทำความเข้าใจเสนอต่อผู้บังคับบัญชาว่ามีอาการกระทำผิดจรรยาบรรณเกิดขึ้นหรือไม่ และพฤติการณ์แห่งการกระทำผิดจรรยาบรรณดังกล่าว เป็นการกระทำผิดวินัยหรือไม่

ในการพิจารณาไต่สวนหาข้อเท็จจริง ให้ดำเนินการอย่างลับ และจะต้องเปิดโอกาสให้อาจารย์ผู้ถูกกล่าวหาได้มีโอกาสพิสูจน์ข้อเท็จจริงอย่างเป็นธรรมด้วย

คณะกรรมการต้องดำเนินการตามวรรคก่อนให้เสร็จสิ้นและรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบภายในสามสิบวันนับแต่ได้รับแต่งตั้ง

หากมีเหตุผลความจำเป็นที่มีอาจหลีกเลี่ยงได้ คณะกรรมการอาจเสนอขอขยายระยะเวลาดำเนินการตามวรรคก่อนต่อผู้บังคับบัญชา และให้เสนอขอขยายระยะเวลาได้ไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกินสิบห้าวัน

2) การดำเนินการเมื่อมีการประพฤติผิดจรรยาบรรณที่เป็นความผิดวินัย

เมื่อปรากฏว่าอาจารย์ผู้ใดประพฤติผิดจรรยาบรรณและพฤติการณ์แห่งการกระทำผิดจรรยาบรรณดังกล่าว เป็นการกระทำผิดวินัย ให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการทางวินัยกับอาจารย์ผู้นั้นตามหลักเกณฑ์ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัยที่ใช้บังคับสำหรับอาจารย์นั้นๆ

3) การดำเนินการเมื่อมีการประพฤติผิดจรรยาบรรณที่ไม่เป็นความผิดวินัย

เมื่อปรากฏว่าอาจารย์ผู้ใดประพฤติผิดจรรยาบรรณและพฤติการณ์แห่งการกระทำผิดจรรยาบรรณดังกล่าว ไม่เป็นการกระทำผิดวินัย ให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการ ดังนี้

1. ในกรณีที่เป็นการประพฤติผิดจรรยาบรรณครั้งแรก ให้ทำการตักเตือน
2. หากยังประพฤติผิดจรรยาบรรณในเรื่องเดิมที่ถูกตักเตือนแล้วตามข้อ 1. ให้ออกคำสั่งให้ดำเนินการให้ถูกต้องภายในเวลาที่กำหนด
3. สำหรับผู้ที่ฝ่าฝืนคำสั่งตาม 2. ให้ทำทัณฑ์บนไว้เป็นหนังสือ และเก็บรวบรวมไว้ในสมุดประวัติประจำตัว หรือเอกสารอื่นที่บันทึกประวัติการปฏิบัติงานของอาจารย์ผู้นั้น

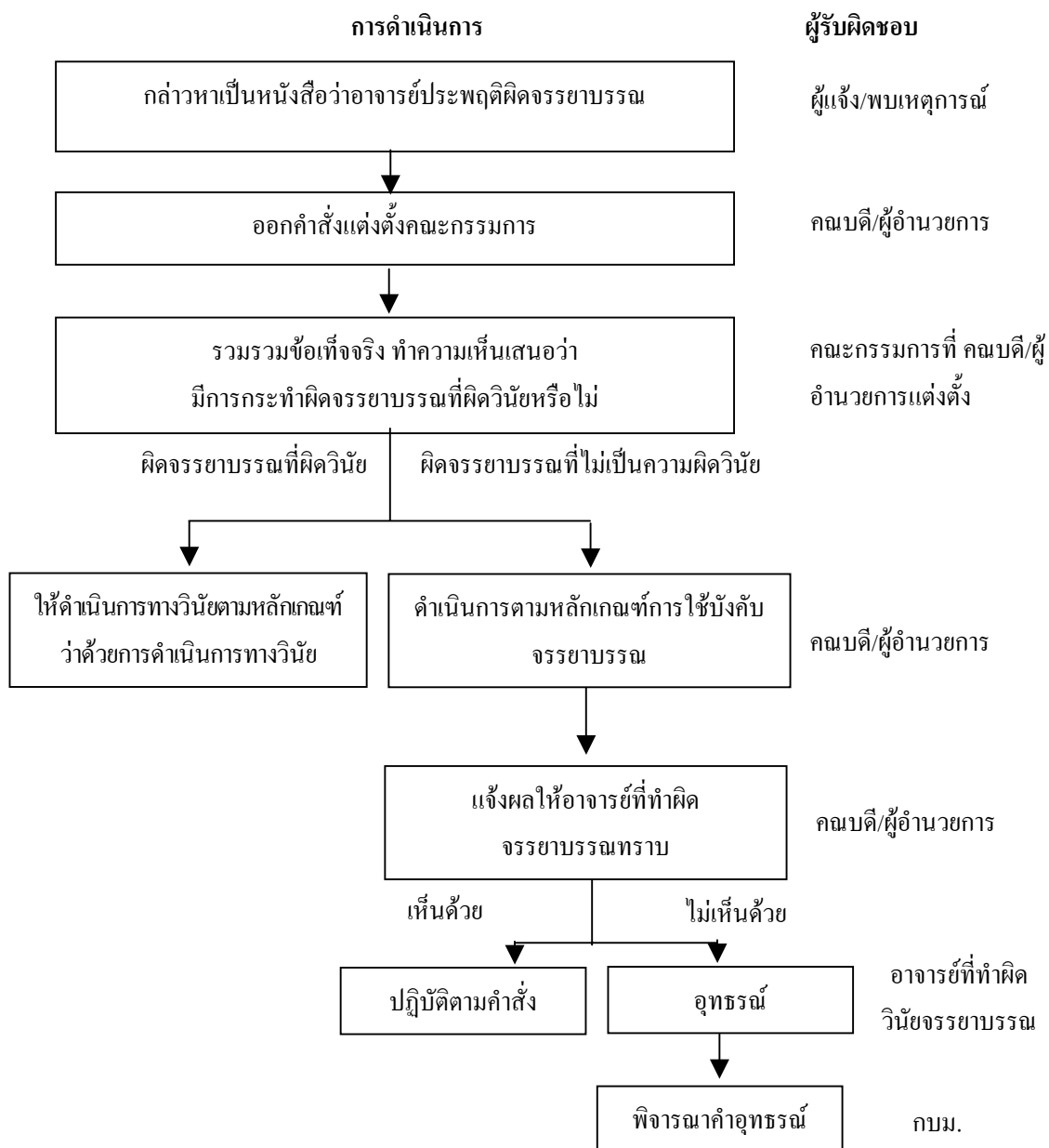
อนึ่ง การไม่ปฏิบัติตามคำตักเตือน คำสั่งให้ดำเนินการให้ถูกต้อง หรือฝ่าฝืนทัณฑ์บนข้างต้น ให้ถือว่าเป็นการกระทำผิดวินัย

4) การอุทธรณ์คำสั่งผู้บังคับบัญชาตามข้อ 3)

การอุทธรณ์คำสั่งของผู้บังคับบัญชาตามข้อ 3) ให้เสนอต่อคณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ภายในสามสิบวันนับแต่ได้รับแจ้งคำสั่งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัยให้เป็นที่สุด

โดยมีระบบและกลไกในการบังคับใช้จรรยาบรรณวิชาชีพอาจารย์ ดังนี้

ระบบกลไกเมื่อมีการกล่าวหาว่ามีอาจารย์ประพฤติปฏิบัติผิดจรรยาบรรณ (ในระดับคณะ)

4. การกำกับดูแลการใช้บังคับจรรยาบรรณวิชาชีพอาจารย์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

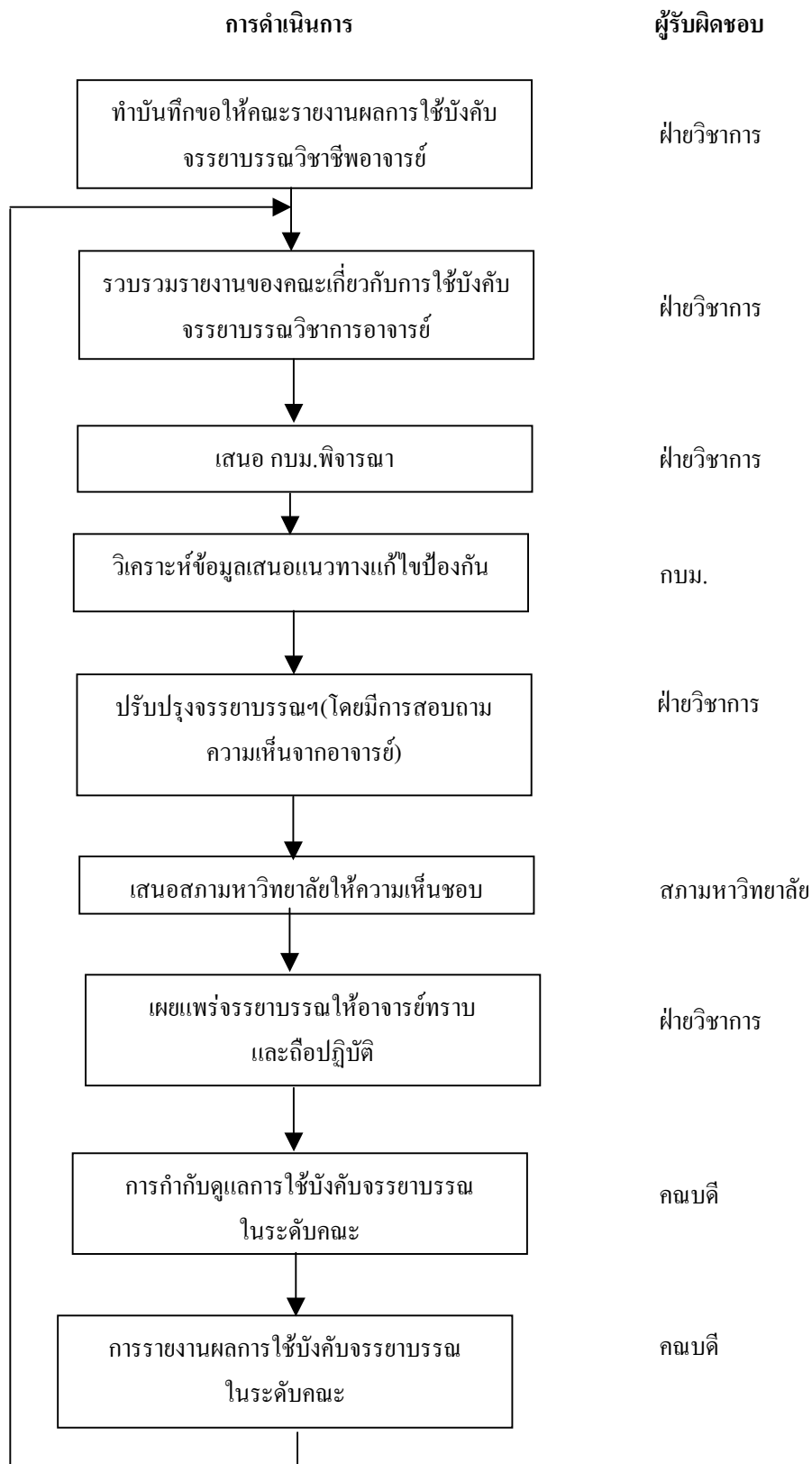
ให้ฝ่ายวิชาการเป็นหน่วยงานที่กำกับดูแลการใช้บังคับจรรยาบรรณวิชาชีพอาจารย์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยให้คณะ/หน่วยงานจัดการเรียนการสอนรายงานผลการใช้บังคับจรรยาบรรณวิชาชีพประจำปีการศึกษา ภายในเวลาสามสัปดาห์นับจากสิ้นปีการศึกษา

เมื่อคณะ/หน่วยงานจัดการเรียนการสอนรายงานผลการใช้บังคับจรรยาบรรณวิชาชีพอาจารย์แล้ว ให้ฝ่ายวิชาการสรุปวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว เสนอคณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย เพื่อพิจารณาว่าจะมีการปรับปรุงแก้ไขจรรยาบรรณ หรือหาแนวทางแก้ไขป้องกันการไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณหรือไม่ อย่างไร

ในกรณีที่จะมีการแก้ไขจรรยาบรรณวิชาชีพหรือหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง ให้เสนอร่างที่แก้ไขให้อาจารย์ให้ความเห็น ก่อนเสนอสภามหาวิทยาลัยให้ความเห็นชอบ

โดยมีแผนภูมิการดำเนินการตามกระบวนการดังกล่าว ดังนี้

การกำกับดูแลการใช้บังคับจรรยาบรรณวิชาชีพอาจารย์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ภาคผนวก

คำสั่งฝ่ายวิชาการ

ที่ 3 /2549

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำร่างจรรยาบรรณสำหรับอาจารย์แห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

.....

เพื่อให้การจัดทำจรรยาบรรณสำหรับอาจารย์แห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ จึงขอแต่งตั้งผู้มีรายนามต่อไปนี้เป็นคณะกรรมการจัดทำร่างจรรยาบรรณสำหรับอาจารย์แห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

1. รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ	ประธานคณะกรรมการ
2. ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิชาการ	คณะกรรมการ
3. ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิจัย	คณะกรรมการ
4. ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายมาตรฐานการศึกษา	คณะกรรมการ
5. หัวหน้างานส่งเสริมและพัฒนานิชาการ	เลขานุการคณะกรรมการ
6. นางสาวเบญจวรรณ เนาวประสิทธิ์	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ

ให้คณะกรรมการทำหน้าที่ยกร่างจรรยาบรรณสำหรับคณาจารย์แห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เพื่อนำเสนอต่อสภาอาจารย์ที่ประชุมคณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย และสภามหาวิทยาลัยลงมติเห็นชอบเพื่อประกาศบังคับใช้ต่อไป

สั่ง ณ วันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2549

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีป ชัยสมภพ)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

